

LAUTARUL

deosebiți ca constituție, deosebiți ca putere de rezistență, deosebiți mai cu seamă ceea-ce privește punctul slab al organismului fie-căruia. — Și dacă unii au un stomac mai delicat, alții nervi mai simțitori, alții o ureche mai slabă, etc. etc., natural că acei cu stomacul lor mai delicat să fie mai *predispuși* să capete o boală de stomac de cât una de rinichi, acei cu urechea mai slabă sunt mai *predispuși* să capete o boală de urechi, de cât una de ficat și așa mai departe.

Există dar în fie-care dintre oameni o *predispoziție* către anumite boli, pentru că în fie-care dintre noi n'au toate organele o aceeași putere de rezistență; unele sunt mai slabe, altele mai tari.

Această predispoziție a unui anumit organ de a se îmbolnăvi poate fi înăscută sau căpătată. Când mai mulți frați capătă epilepsia (boala copiilor) și părinții lor sunt și ei epileptici sau suferă de o altă boală nervoasă, atunci predispoziția această se numește înăscută.

Cînd însă un organ funcționează prea mult, atunci munca prea mare îl face mai puțin rezistent cauzelor aducătoare de boli, îl face cu alte cuvinte mai *predispus* a se îmbolnăvi de cât un alt organ, și precum se întîmplă cu un singur organ tot așa se întîmplă cu tot organismul. Toate cauzele care slăbesc organismul, precum munca prea mare și nemîncarea îl predispon a căpăta o boală generală sau una microbiană. Charin, Roger și alții au făcut experiențe chiar în această direcție și au găsit că nemîncarea face ca unele pasări, (porumbeii și puii de găină) să se îmbolnăvească de dalac, pe cînd ele erau imune dacă li se dădea de mîncare. Așa dar nemîncarea face ca cine-va să capete o boală contra căreia luptă cu succes în stare normală.

Dacă cine-va ar fi în stare a înlătura toate cauzele care dau naștere unei *predispoziții* pentru una sau mai multe boli; dacă părinții lui ar fi perfect sănătoși și dacă el ar fi în stare a duce o viață lipsită de surmenagiū, neexpusă la nici un agent exterior (cozmic sau social vătămător), atunci de sigur că acela nu s'ar îmbolnăvi de cît la sfîrșitul vieții, cînd intervin alți factori fatali, despre cari vom vorbi cu altă ocazie.

DR. NAN.

GRAIU DE STELE

...Și stelele grăesc. Departe...
In lumii ce nu mai au hotare,
In linistea de veci aceeași,
In profunzimii ameteitoare;

Plutesc atîția sorii sihaștrii,
Atîția ochi de foc, enormi,
Ce par vederei noastre slabe
Infimii de mici și uniformi.

In drumul lor, aceste stele
Atrase sunt de un mister,
Pe care n'aveci n'or pricepe
Și'n veci l'or ocoli pe cer.

...Iar cînd se n'tîmplă de răsare
Un soare mai strălucitor,
Pălînd lumina altor aștri
Ce-au strălucit în vremea lor.

Și-alege una printre stele,
Pe cea mai cu luciri albastre,
Și raza lor înfiripează
Un graiū ceresc, un graiū de astre.

...Și cînd clipirile duiouase
Primesc răspuns tremurător,
Lumina'n valuri ei revarsă
Cu drag peste planeteii lor.

D. C. NESTOR.

Bătrînul lăutar, slăbit de putere, palid și istovit de nopțile pierdute în orgie prin tavernele murdare și nourișe, acum zăcea pe un așternut vechi de papură impletită, într-o căsuță părăsită din marginea orașului.

Din cînd în cînd se tira pînă la o spițerie să ia ceva leacuri.

Vremea era rece și umedă; vîntul de toamnă sufla cu picuri de ploaie mărunte.

Nopți întregi privea în adîncimele întunericului prin spaturile unde altă-dată fusese ferestre, bătîndu-se cu gîndul: unde va erî? Măine-poimîine va da frigul și el unde va erî?

Nu mai putea alerga ca altă-dată după ciștig.

Nu mai putea plăti 5 lei pe lună chirie la „gazda efină“.

Altă-dată plătea 15 și 20 lei chirie; cînd trăia cu ziua, plătea 40 pe lună. Ciștiga bine pe-atunci. Lăutar vestit.

Cum fermecase el pe Zinca! fată veselă și frumoasă, — cu doina-i favorită, scoasă din tremurătoarele coarde ale scripcei lui. — Inima tinerei fete vibra în tactul doinei lui cu foc....

Cum nu s'a îngrijit el pentru bătrînețe? cînd era tînăr și chipos!

De, n'a dat Dumnezeu și greerului o parte din calitățile și instinctul furnice!

Putea să iconomisească, — era muzicant cunoscut și căutat.

* * *

Isprăvise totul. Era trist să cerșască!....

Luă scripca subțioară și tremurînd pe picioarele îi umflate, în locuința sa plină de umezeală, păsea gemînd înăbușit.

Fu chemat într-o căsuță sărăcăcioasă, însă veselă și iluminată cu multe luminări. — Era o logodnă. — Tineri și fete glumeau, vorbeau vesele și alergau nebunatic.

Bătrînul lăutar se așeză într'un ungher, pentru a se susține mai bine, înveselind adunarea cu felurite cîntece de jocuri „după poruncă“.

Privirea i se pironise asupra miresei care, semăna cu Zinca lui, moartă acum 30 de ani.

Ginerele era vesel și îndatoritor; bătrîni fericiți și mulțumiți. Era și un tînăr foarte trist, că „pleca grănicer“, căruia mireasa îi arunca în ascuns cite-o privire și suspine....

Tînărul grănicer, porunci și el la urmă să cînte o doină.

Lăutarul acordă scripca bine și începu să zică doina tînguitoare cu care fermecase pe Zinca lui.

O doină lină întonă pe coardele tremurătoare, a cărui note jalnice împrăștiau o liniște dureroasă în inimile fie-căruia.

Suspinele scripcei plîngătoare fermecase toată adunarea. Toți remaseră locului, pe unde îi apucase vremea.

Bătrînul palid ca ceara, cu privirea aiurită!..... cînta, cînta duios și dureros....

Fie-care își desvăluia trecutul într-o sfință amintire.

Lăutarul privea clar în sufletul său icoanele vechi ale vieții.

Fie-care își ținea răsufarea pentru a prinde cu urechea din sbor cele mai neauzite și sensibile note jalnice de filomelă.

Lăutarul simțea pe Zinca lui aproape, aproape de tot.... vedea isbînda în partea lui. Toți se descopereau cu evlavie în fața lăutarului și cereau să se mai roage și să plîngă din scripca lui.

Notele în tăcerea nopții, se înălțau spre cer și se pierdeau în văzduhul nemărginit....

Părea o rugăciune sfință, părea mărturisirea unei inimi murinde....

Plinsetele doinei, încetul cu încetul, se pierdeau... și arcușul căzu jos.

Bătrînul artist murise!....

* * *

Acum, bietul lăutar erî sub pămîntul înghețat, acoperit cu o velință de zăpadă.

IANCU N. PĂUN.

EPIGRAMATICE

Demagogului C...

Că'n discursuri ai «răsunet»
Nu mă mir, ești tocma'n rol:
Căci se știe că resună
Tot ce-i gol...

*

Cine samănă vînt...

«Poporului dați libertate»
« reptul sfinței sale cauze... »
— In gazete vezi în urmă
A cules., furtuni de-aplauze...

SIGFRID-IAȘI.

ASUPRA POESIEI ȘI PESIMISMULUI

In afară de mituri, care sunt cele mai primitive concepțiuni literare ale popoarelor, cele mai vechi și cele mai însemnate producțiuni literare au fost poeziile, — care au dus și duc încă omenirea înainte pe calea progresului, către un ideal din ce în ce mai nobil și mai înalt, căci desvoltarea intelectuală a orî-cărui popor a început numai prin poezie!

In înțelesul cel mai larg, cuvîntul poezie cuprinde întreaga natură, precum arată însă-și etimologia filologică a cuvîntului — care însemnează „univers sau creațiune.“ In acest sens, numim poezie farmecul ce simțim la admirarea priveliștelor naturei, începînd de la firul verde al erbei pînă la bolta adîncă și nețîrmurită a cerului. — Limba noastră exprimă în mod admirabil această poezie, cum arată literatura noastră poporană — căci ce cuvînt este mai poetic ca „Dorul“, care înjghebează în sinul său cele mai duiouase, cele mai vii și mai calde sentimente de dragoste, de regret și de speranță?!

Intr'un înțeles mai restrîns chiar, calificarea de poezie se dă numai artei, al cărei mijloc de expresiune sunt cuvintele. In acest sens ea cuprinde întreaga literatură estetică, atît în versuri cît și în proză.

Iată modul cum ne explicăm noi influența morală a Poeziei asupra noastră: cînd ascultăm o melodie cîntîndu-se, armonicele ei vibrațiuni, în acord cu priveliștea naturei, ne produc o impresiune dulce — ne asemuitor de dulce, care pătrunzînd în sufletul nostru în mod aproape mecanic, ne cauzează acea liniște senină, acele sentimente nobile și sublime care storc lacrimi de bucurie sau de durere — care înalță simțul și valoarea vieții, apropiînd ast-fel pe om de idealul său.

Și nu numai armonia și blîndețea maiestuoasă a naturei ne încîntă; dar găsim o plăcere tainică chiar în turburările și cataclismele ei. Se știe că una din cele mai mari plăceri ale lui „Schiller“ era, ca pe timpul cel mai furtunos, cînd fulgerii brăz-